

[Axel Kristensen.]

og lignende. Indblanding i disse Forhold, hvis der ikke i Parternes Sind og Indstilling er Grobund for dette Samarbejde, kan akkurat lige saa godt eller maaske lettere gøre Skade, end den kan gøre Gavn.

Jeg vil gerne her for at undgaa enhver Misforstaaelse sige lidt om, hvorledes Stillingen efter min Opfattelse er i Dag. Vi har i Danmark en Arbejderklasse, der gennem et meget dygtigt Organisationsarbejde har skabt sig en meget stærk Stilling i Samfundet. Paa Arbejdspladserne har deres Organisationer en meget afgørende Indflydelse paa Arbejdernes Stilling og Lønvilkaar, medens de kun har Indflydelse paa Arbejdsmetoder og Produktionsmetoder, for saa vidt der kan blive Tale om et Faremoment eller om alvorlig Gener. Og lad det saa være sagt straks, at disse Arbejderorganisationer efter min Opfattelse — det kan der jo herske delte Meninger om som om de fleste Ting — stort set er gode, og at de er uundværlige i ethvert industrielt Samfund, baade for Arbejderne og for Arbejdsgiverne. Begge Parter vilde nemlig være retsløse uden Overenskomster, og man kan ikke lave Overenskomster uden at have Organisationer. Produktionen vilde i et Samfund uden disse Organisationer blive en Produktion til Fordel for en lille Overklasse, hvis der ikke var skabt en Ligevægt mellem de to Parter, mellem den, der skal tjene til Livets Ophold for sig og sine i Virksomheden, og den, der ejer Virksomheden.

Ved den her skabte Ligevægt opnaas der langt større Tryghed baade for Arbejdere og for Arbejdsgivere, der jo ingenlunde er storindustrielle alle sammen. Jeg vil blot spørge, hvorledes en Arbejdsgiver skulde paatage sig en Leverance, hvordan en Entreprenør skulde paatage sig at bygge en Lillebæltsbro, hvis han ikke havde Overenskomster, Retsregler mellem sig og Arbejderne om, hvorledes Lønningerne skulde være, hvordan Forholdene i det hele taget skulde være? Jeg for min Part vilde slet ikke kunne tænke mig at staa som daglig Leder af et Par store Industrivirksomheder, hvis vi ikke havde Organisationer, hvis jeg ikke havde Tillidsmænd, som jeg kunde tale med, som kunde forebringe mig de Synspunkter, Arbejderne havde, saa der blev Mulighed for at tage Hensyn til dem i størst muligt Omfang. Dette ønsker jeg at sige, for at enhver Misforstaaelse skal være udelukket.

Naar Fagforeningerne har den Magt, de har her i Landet, og man har faaet den deraf flydende Ligevægt, saa skulde man

tro, at der vilde blive et godt Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, fordi lige Børn nu engang leger bedst; men det er desværre ikke blevet Tilfældet, og Aarsagen ligger efter min Opfattelse lige for. Det, jeg nu vil sige, maa under ingen Omstændigheder opfattes som et Angreb paa Arbejderne, det er det ingenlunde, men der hersker mange Steder den Opfattelse, at naar man har en utilfreds Arbejderstab, naar man mener, der er manglende Forstaaelse mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, saa er Grunden i høj Grad denne, at Arbejdsgiverne overhovedet mangler Forstaaelse og ønsker at holde Arbejderne udenfor, holde dem nede. Dette er ikke rigtigt, og det tvinger mig til i nogen Maade maaske at tale stærkere om den anden Side af Sagen, som ogsaa skal tages i Betragtning, naar man skal have løst den Opgave, der foreligger.

Organiseringen af de danske Arbejdere er sket ved en meget voldsom Agitation, der altid har fremstillet Arbejdsgiveren som en asocial Person, der bare tænker paa Profit og paa at udnytte Arbejderne mest muligt. Det er ganske klart, at der findes daarlige Arbejdsgivere, det er der ikke Spor af Tvivl om, men der er ingen som helst Grund til at generalisere paa dette Punkt, for disse er aldeles ikke Udtryk for den danske Arbejdsgiverstand. Men ved en saadan Slægtled igennem ført Agitation er Arbejderen fra Barnsben oplært i den Forestilling, at Arbejdsgiveren alene er en Arbejderfjende, og den Tanke, at man i Virkeligheden har fælles Opgaver og fælles Interesser, er aldeles ikke den almindelige Opfattelse blandt Arbejderne.

Det er muligt, at denne overdrevne Form for Agitation var nødvendig, da man i et Tidsskifte skulde skabe Arbejderorganisationerne; jeg tør ikke benægte det, jeg har ikke levet med i den Tid, jeg har ikke haft Lejlighed til historisk at studere dette, og derfor skal jeg lade være med at udtale mig derom. Det var maaske nødvendigt i den Periode at sætte Sindene i meget stærk Bevægelse for at faa Arbejderne til at tænke nye Tanker i en ny Tid. Men det er en afgjort Fejl, at man, da man havde skabt Organisationerne, ikke stod op og sagde Arbejderne Sandheden om Forholdene, nemlig at man ved de opnaaede Resultater ikke er naaet til Vejs Ende, at der endnu ligger uhyre Muligheder for at hæve Befolkningens Levofod, men at dette alene gøres gennem en forøget Produktion, der kun skabes ved Samarbejde og ikke ved at bekæmpe hinanden. Men efter min Opfattelse — den kan